

[P. Munch.]

sig til mig med nogle meget forargede Ord — det trykkede ham aabenbart noget at skulle tale saa forarget til mig, vi var jo vant til at komme saadan ganske godt ud af det med hinanden — i Anledning af, at jeg havde sagt rent ud, at jeg saa Grunden til det foreliggende Lovforslag i Ønsket om en billig Agitation, benyttende den Stemning, der er for en Indskrænkning af Rigsdagsmændenes Tal. Jeg erkender, at det er min Opfattelse, at dette er den virkelige Grund til, at Lovforslaget er baaret frem af det Parti, som staar bag ved det, og naar den højtærede Indenrigsminister talte om, i hvilken Plan denne Opfattelse ligger, vil jeg tilstaa, at jeg anser den for at ligge i Sandhedens Plan, og det er mit Indtryk, at der er meget faa Medlemmer i dette Ting, som ikke er fuldkommen paa det rene hermed.

Den højtærede Indenrigsminister sagde dernæst nogle Ord om Anvendelsen af den største Brøks Metode i Forhold til den D'Hondt'ske Metode. Den højtærede Minister henviste mig her til Side 103 i Motiverne til Lovforslaget. Deraf kan jeg kun se, at det ved et enkelt Valg i en enkelt Kreds med et stærkt begrænset Mandatantal undertiden kan ske, at mindre Partier begunstiges ved Anvendelsen af den største Brøks Metode; det kanske, men det kan ogsaa ske, at den D'Hondt'ske Metode i meget høj Grad begunstiger store Partier i saadanne Tilfælde — der kommer Tilfældet altid til at spille ind. Men jeg beder den højtærede Indenrigsminister fæste sin Opmærksomhed ved de følgende Sider i de Oplysninger, han har tilsendt os, Side 104—115; saa vil han se, at naar man medtager hele Landet, sikrer Anvendelsen af den største Brøks Metode den mest ubetingede Retfærdighed ved alle Folketingsvalg, alle Valgmandsvalg og alle Landstingsvalg, hvorimod det System, vi nu har, medfører, at 654 000 Stemmer fra sidste Valg til dette Ting har 77 Repræsentanter og 665 000 Stemmer 71 Repræsentanter. Jeg tror derfor roligt, man kan sige, at som virkeligt Udtryk for Vælgerens Opfattelse vil en Valgmaade af den nævnte Beskaffenhed være meget mere tilfredsstillende.

Der er imidlertid en Side ved Spørgsmaalet, som den højtærede Indenrigsminister maaske ikke endnu ret har fæstet Opmærksomheden ved, og det er, at hans brændende Ønske om at faa Medlemmerne af Rigsdagen indskrænket i Tal, vilde kunne opfyldes uden andre store Forandringer, hvis man gik til Anvendelsen af den største Brøks Metode paa de Punkter, jeg har

nævnt, thi saa vilde utvivlsomt et mindre Antal Tillægsmandater kunne forslaa end efter det nuværende System. Ved de to Beregninger, der er opstillet for Folketingets Vedkommende, er Forholdet netop det, at et langt, langt mindre Antal Tillægsmandater vil kunne forslaa. Det er muligt, at det ikke vil vise sig ganske paa samme Maade ved andre Beregninger. Men jeg tror at kunne sige, at et noget mindre Antal end det nuværende vil kunne opnaas og forenes med den fulde Retfærdighed, hvis man vilde anvende denne Beregningsmetode i Amterne. Naar man saa tillige tog lidt fra Landstinget, kunde den højtærede Minister jo faa sit kæreste Ønske med Hensyn til Rigsdagsmændenes Antal opfyldt ad denne Vej. Jeg tror altsaa, at en Ændring med denne Valgmetode er det, der praktisk kunde naas. Jeg regner dog tillige med Muligheden af en anden Ting, som jeg ogsaa antydte i Gaar uden at komme ind paa det, nemlig Muligheden af at faa en bedre Fordeling af de rent personlige Valg end efter det System, man har i Øjeblikket. Der indrømmer jeg, at min Opfattelse er denne, at en fri Nummerering hele Listen igennem med Anvendelse af en forstandig Beregning af det Resultat, der fremkommer paa dette Grundlag, vil virke mere tilfredsstillende end det, man i Øjeblikket har.

Dernæst vendte den højtærede Indenrigsminister sig til det Spørgsmaal, som, først fremdraget fra anden Side, i saa høj Grad har beskæftiget den Del af Diskussionen, der har fundet Sted i Dag, nemlig Begivenhederne i Forbindelse med Statslaansforhandlingen i Aaret 1919. Den højtærede Indenrigsminister og den ærede Ordfører for det konservative Parti (Christmas Møller) henviste begge som Begrundelse for Landstingets Holdning den Gang til, at der skulde være givet Løfter, som ikke var holdt. Den højtærede Indenrigsminister brugte her meget skarpe, efter min Mening fuldkommen uberettigede, Udtryk. Lad mig svare dertil, at det, der var sagt fra vor Side under Valgkampen — jeg havde selv haft Lejlighed til at forme det, tror jeg, under Møder med Hr. J. C. Christensen rundt om i Landet —, var dette, at naar Krigssituationen var til Ende, ønskede man et nyt Valg paa Grundlag af en ny Valglov. Var Krigssituationen til Ende i Februar—Marts 1919? Der var Vaabensstilstand, men Freden blev sluttet den 28. Juni 1919, og Freden traadte i Kraft, endelig godkendt, den 10. Januar 1920, et Aar efter at man rejste denne Kamp. Var Krigssituationen omme? Nej, Blo-